

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. VI. Bvrgen. Erectionis Cathedralis Ad Petitionem Regis Catholici. De divisione alicujus territorii, vel Diœcesis ob ejus amplitudinem, & populorum in commoditatem, Ac de erectione novæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

13 pati debeat ex deductis, *dec. 600. par. 5. recen. & in terminis spiritualibus habetur in Nevarien. divisionis Parochialium sub tit. de Parochiis,*

Prout contra omnem decorem, & convenientiam videtur, ut illæ cathedralicæ, & metropoliticæ functiones primariæ, quæ spatio sex sæculorum in adeo sumptuoso, & magnifico Templo fieri consueverunt per Archiepiscopum, cum adeo numero, & qualificato Capitulo, ita fierent in adeo magis angusta, & depressa Ecclesia, & cum sola assistentia modici numeri Regularium, Quodq; Sede vacante parvus Conventus Regularis, & acephalus non habens connexionem cum aliqua Religione in universum, regere, & administrare deberet tam diocesim, quam provinciam, cum plerisque aliis inconvenientibus deductis in quodam discursu desuper materna lingua, seu Italico idiomate edito.

Aliqui de Congregatione in huiusmodi rationibus non immorantes, juxta consuetum modernum deplorabilem abusum, captivarunt intellectum cum sola auctoritate speciali perferibentes in contrarium deducta *Vamesii conf. 10. lib. 1. consil. Canon;* ubi ita putat componendam esse consimilem controversiam inter quamdam Ecclesiam Collegiatam sæcularem, & Monasterium Regularium, attestando ita servari inter Ecclesiam Cathedralis Parisien; & Ecclesiam Canonicorum Regularium Sanctæ Genovefiæ.

Alii verò difficultatem habebant in sæcularizatione prædicta, ex eo fundamento, quod suppressio Regularium concedenda non est nisi, vel de ipsorum consensu, vel in pœnam ob relaxationem disciplinæ regularis, quorum neutrum in præsentem verificabatur.

Nullum verò ex his motibus mihi videbatur probabile, non quidem hoc secundum, cum dicta conclusio procedat, quando ex huiusmodi suppressione præjudicium, vel injuria resularet universæ Religioni, quæ se offerret malo occurrere cum restitutione disciplinæ, in quibus terminis loquuntur DD. de materia agentes, de quibus apud *Fagnan. in cap. inter quatuor de Religiosis domibus, & in cap. relatam, ne Clerici, vel Monachi,* & habetur adum in *Majoricen. sub tit. de Regularib;* Quæ ratio non erat ad rem adaptabilis, quoniam licet isti Canonici profiterentur Regulam S. Augustini, attamen cum ista Religione in universum non connectebant, non habentes Generalem, vel Provinciale, aliosque Visitatores, vel Superiores, undè dicebam ex hoc solum ad huiusmodi suppressionem deveniendum esse; Si enim Sedes Apostolica adeo sollicita fuit sub *Innocentio X.* suppressendi parvos Conventus quamvis cum universa Religione connectentes sub Generali, Provincialibus, aliisque Superioribus, & Visitoribus, multò magis id faciendum erat de isto parvo Conventu acephalo.

Quo verò ad alterum fundamentum deductum ex auctoritate *Vamesii dicto conf. 10.* dicebam prorsus erroneum videri deferre auctoritati hujus Doctoris. utpotè pecuniæ, vel clientis oportunitati inservientis, atque sive ex malitia, sive ex imperitia ita respondentis, cum manifestis æquivocis, & erroribus facti, & juris.

Casus enim *Vamesii* est, quod cum in eodem loco adessent duæ Ecclesiæ Collegiatæ, una sæcularis, altera Regularis, atque Regularis ratione antiquitatis, vel privilegii præcederet sæcularem, sive inter eas servaretur alternativa; Cum dicta Colle-

giata sæcularis effecta esset Cathedralis, substineat ipse, quod ob clausulam sine præjudicio, in huiusmodi erectione contentam, & ob regulam de jure tertio quaesita non tollen; non dicatur per huiusmodi erectionem innovatus antiquus status, neque præjudicatum dicto Collegio Regulari.

Hoc autem est assumptum omninò falsum, ex iis quæ in hoc proposito habentur infra in *Messanen. erectionis Collegiatæ hoc eodem tit. disc. 9.* ubi de conclusionibus ad rem facientibus, & sic manifestus est huius Auctoris error in jure; Magisque manifestus est alter error in facto circa exemplum Cathedralis Parisien; & Ecclesiæ S. Genovefiæ, quoniam istud Monasterium Regulari, nullam nec quidem imaginabilem habet prætensionem Cathedralitatis, vel præcedentiæ cum Ecclesia Metropolitana ejusque Capitulo, sed quia in ea Ecclesia Regulari Canonicorum Lateranensium asservantur reliquiæ præfatæ Sanctæ Genovefiæ, illius Civitatis præcipuæ Patronæ, quas urgentibus necessitatibus, pro illius populi devotione ad implorandum divinum auxilium, consuetum est processionaliter deferri; Idcirco consuetudo induxit in huiusmodi processionibus, præcedente universo clero regulari, & sæculari juxta ordinem ceremonialis etiam ipso Archiepiscopo, deferri, & associari ipsas reliquiæ præfatis Canonicis Regularibus tanquam ministris, & custodibus, unde propterea apud ignarum vulgus videtur, quod isti præcedant etiam Capitulum Cathedralis, sed est æquivocum clarum, quoniam ille locus non occupatur jure præminentiali, & ratione præcedentiæ, sed jure ministerii, & custodiæ reliquiarum, eodem modo, quo videmus in consimilibus processionibus, etiam per confraternitates sæcularium post universum clerum, ac etiam Episcopum deferri sacras imagines, vel reliquiæ, quoniam exindè inferri non potest ad præcedentiæ, ideoque error istius consulenti remanet manifestus; Atq; exindè edocemur, quantum deferendum sit in judicando auctoritati huiusmodi Doctorum ad pecuniæ, vel affectionem, & pro sola causarum oportunitate consulenti, non curando veritatem, contra quam, seu propriam opinionem sæpius responderi solet, quod cessante mendacio facti, & super iis, quæ consistunt in solo puncto juris, non videtur prohibitum, ut Curia, ac totius Orbis praxis docet, non indè tamen hæc responsa facere debent auctoritatem, atque hic est unus de magnis erroribus, & abusibus nostri sæculi.

BVRGEN. ERECTIONIS
CATHEDRALIS
AD PETITIONEM REGIS
CATHOLICI.

PRO
ECCLESIA COLLEGIATA.
OPPIDI

S. ANDRÆ, seu SANTANDER.

Casus disputatus in S. Congregatione Concistoriali, ubi pendet.

De divisione alicujus territorii, vel Diocesis ob ejus amplitudinem, & populorum in commoditatem, Ac de erectione no-

va Cathedralis, Et de causis, seu requisitis ad id necessariis, & quorum oppositio in proposito attendenda sit.

S U M M A R I U M.

- 1 **F**acti series.
- 2 De requisitis necessariis pro erectione nova Cathedralitatis cum dismembratione alterius Diocesis.
- 3 De novis erectionibus, & divisionibus factis.
- 4 Dicitur ista materia arbitraria.
- 5 Quomodo hoc arbitrium sit regulandum.
- 6 Mos regionis satis attendendus.
- 7 De Episcopatibus provinciae Baren.
- 8 Non habetur respectus, ne minuatur divitia, sed ne prima Ecclesia depauperetur.
- 9 De statu quo remaneret Ecclesia antiqua.
- 10 De statu Ecclesiae nova.
- 11 Capitulum Cathedralis est interessatum in causa Ecclesiae.
- 12 Ingratis de sui natura praedjudicialibus, ut sunt erectiones, necessaria non est derogatio juris tertii.
- 13 An Capitulum sit citandum in alienatione bonorum Ecclesiae.
- 14 In novis erectionibus Cathedralium satis attenditur persona, quae illam petit.
- 15 Principis voluntas, seu consensus, an in hac materia attendatur.
- 16 Refertur casus, in quo nova erectio in Cathedrali iuste denegata fuit.

D I S C. VI.

UM ob magnam Diocesis Burgen. amplitudinem, ac itineris asperitatem, quia termini tam in latitudine, quam in longitudine sunt milliarius circiter 160. & quod magis, inter locum Cathedralis, ubi residet Archiepiscopus cum Tribunali, & aliquam remotam partem Diocesis existit. ad oras Maris Oceani, asperissimi intermediant montes ac flumina, unde pro majori parte anni durissimum fatisque periculosum est iter. compertum esset dictam remotam diocesis partem ferè omninò Pastore destitutam esse, unde propterea tam circa animarum curam, & Sacramentorum administrationem, quam circa Ecclesiarum cultum, & Ecclesiasticam disciplinam, clericorumque vitam, & mores multa resultarent inconvenientia, eò magis considerabilia, quia in Oppido S. Andreae aliis S. Ander. notabilis adest portus maris Oceani, unde frequens est commercium Anglorum, Ollandensium, aliorumque haeticorum occasione navigationis Indiarum; Hinc proinde Rex Catholicus, praevio plurium annorum maturo, & diligenti negotii examine in ejus consiliis, habitis etiam de super pluribus relationibus ab Archiepiscopis pro tempore, aliisque gravibus Praelatis, & viris Ecclesiasticis, determinavit supplicare Sedem Apostolicam pro dictae diocesis divisione, cum erectione novae Cathedralis in Ecclesia Collegiata dicti Oppidi S. Andreae vulgò *Santander*; assignando pro dicecesi dictam remotam partem versus Oceanum à reliqua dicecesi per dictos asperos montes intersecatam, Remissoque negotio de more Sacrae Congregationi Consultoriali, cum se opponeret pro

ejus interesse Capitulum ipsius Ecclesiae Metropolitanæ Burgen; atque per ejus Agentes, & defensores controverterentur illa facti circumstantia, quae supponebantur incontrovertibiles, & notoria, idcirco per eandem Congregationem commissae fuerunt Nuntio Hispaniarum probationes, quibus factis, atque ad Curiam delatis, assumptaque disputatione super puncto, an constaret de requisitis, ac justis, & sufficientibus causis dictae dismembrationis, ac erectionis respectivè.

Scribens tanquam ordinarius Advocatus Regis, sub cuius nomine causa tractabatur, tres constituebam inspectiones, Unam in puncto juris in genere super requisitis, ac justis causis, ex quibus Sedes Apostolica de congruo debet hujusmodi precibus annuere, Alteram facti & applicationis, an scilicet in casu, de quo agitur, concurrerent dicta requisita; Et tertiam super praetenso interesse Capituli oppositoris, an scilicet illud in proposito esset considerabile.

Quoad primam, juxta dispositionem *Extravag. Salvator*, editae occasione dismembrationis diocesis Tolosanae per *Joannem XXII.* in alias quatuor Cathedrales divisa, & quae est hujus materiae norma, & magistra, Tria sunt requisita, ex quibus iusta causa resultat; Primum ac praecipuum consistit in amplitudine diocesis, ita ut (sunt verba praecisa extravagantis *unus pastor singulorum vultus inspicere nequeat, aliasque partes boni pastoris implere, quodque durum sit, atque difficile per talem laicam diffusam diocesim ad unum tantum a personis Ecclesiasticis & mundanis recursum haberi.*

Alterum est, ut locus, in quo faciendae est nova erectio, sit talis, quod decenter in eo Cathedra collocetur, ita ut Episcopalis dignitas non vilescat tam in qualitate materiali loci, quam in redditu, & provisione novi Episcopi, ac etiam in populo & diocesi.

Et tertium, ut antiqua Ecclesia notabiliter praedjudicata non remaneat, tam in redditu quam in populo, ita ut ejus dignitas nimiam non patiat diminutionem, ut post *glos. Hostien. Zabarell. Ancaran.* & alios antiquiores in cap. *sicut univ. de excessibus Prelatorum.* & alibi habetur apud *Rebuff. in praxi benef. tit. de erectione Cathedralis nu. 2. cum sequer. Mandos. in tract. de Signatura Gratiae §. erectiones bene & late de materia Lotter. de Benef. lib. 1. quast. 11. per rot. Solozan. de jure praetorum tom. 2. lib. 3. cap. 5. Modern. Frances in tract. de Ecclesia Cathedrali cap. 6. per rotum.*

Quibus causis accedentibus, mos est Apostolicae Sedis hujusmodi divisiones, ac respectivè novas erectiones facere, ut ex eadem *Extravaganti Salvator* constat factum esse per *Joannem XXII.* de dicecesi Tolosana, in quatuor alias Cathedrales divisa, Et per *Paulum V.* de dicecesi *Miclinien.* in Flandria, divisa in undecimum alios Episcopatus, Quod frequentius praeticari vidimus in Italia, in novis erectionibus etiam moderno tempore sequitis, quando magis circumspèctè in materia proceditur, novarum scilicet Cathedralium *Ripan.* sub *Pio V. Montis alri, S. Severini, & Tolentini* sub *Sixto V. Urbanen.* sub *Urbano VIII.* neglectis exemplis antiquioris temporis, quando magis eadem Sedes in hac materia se facilem reddidit; Deducendo quoque in eadem Hispania exemplum pariter modernum, & saeculi currentis novae erectionis Ecclesiae *Vallisoletanae* praevia dismembratione aliquorum locorum respectivè à Diocesis *Salamantin. Palentin. & Oxomen.*

Quo:

Quoverò ad secundam inspectionem facti seu applicationis, profitendoloui, non more Advocati, sed cum sensu veritatis, dicebam desuper certam, ac uniformem regulam seu decisionem generalem tradi non posse, cum dicatur materia arbitraria, ut ex *glos. in cap. finali 80. distmät.* & alii advertunt *Menoch. de arbitrar. casu 497. Frances d. tract. de Ecclesia Cathedrali cap. 6. nu. 2.* Hoc autem arbitrium non ubique pariformiter interponendum est, sed juxta singulorum casuum particulares, ac individuas circumstantias, ex quibus, ad instar eorum, quæ *sub tit. de fideicommissis*, & alibi frequenter in arbitrariis habentur, sæpè contingit, aliquas causas in uno casu sufficere, in altero vero, easdem ac longè majores, esse omnino insufficientes.

Porissimum verò inspecta consuetudine regionis, & provinciæ; Si enim frequentius diœceses sunt nimis amplæ, itaut aliàs divisio seu diminutio, Episcopalis dignitatis exiltimatiõni præjudicare potest, tunc magis circumspèctè procedendum est, secùs e converso, ut est in Italia, ubi præsertim in Regno Neapolitano, majori parti Episcoporum potius congruit titulus parochorum, seu plebanorum usum pontificalium habentium; Ideoque scribens pariter in eadem Congregatione, tanquam Regius Advocatus pro nova erectione Ecclesiæ Collegiæ *Altamura Nullius Provincia Baren.* de Jure patronatus Regio, cum tota diœcesis consistere deberet in ipso oppido, Civitate nuncupato, quod S. Congregationi incongruum videbatur, dicebam in hoc deferendum esse moribus regionis, seu provinciæ, in qua ultrà duos Archiepiscopatus *Baren. & Tranen.* satis exiguam diœcesim habentes, ad sunt duodecim Episcopatus, nempe *Andriens. Bitonten. Bituntin. Conversan. Gravinen. Iuvencen. Melphiten. Minervinen. Monopolitan. Polinianen. Ruben. & Vigilien.* ex quibus unus tantum nempe *Conversanen.* aliquam pariter exiguam diœcesim habet, reliqui verò nullam, sed omnes consistunt in ipsismet Civitatibus, quarum major pars, neque dimidiam, ac aliquæ neque tertiam, & respectivè quartam partem habent, tam in numero, quam in qualitate populi, quo istud Oppidum ditatum est, unde propterea figuram faceret unius ex primariis Episcopatus in hac regione; In altera verò regione, in qua Episcopatus sunt ampli, absque dubio esset Episcopatus nimium exiguus, ac omninò incongruus, ideòque regula pendet à qualitate, & moribus provinciatum, seu regionum.

Admittebam igitur diversos esse mores Hispaniæ, ubi e converso diœceses frequentius sunt amplissimæ, atque Ecclesiæ Cathedrales ditissimæ, & consequenter Episcopi sunt in majori exiltimatiõne, Sed stante magna amplitudine hujus diœcesis, adhuc, cum sensu etiam veritatis, credebam ita utramque Ecclesiam remanere satis benè provisam, tam in populo quam in redditu, quoniam antiqua diœcesis, facta separatione hujus partis remotæ, à natura quodammodò per dictam montium intersecationem divisæ, adhuc remaneret in longitudine & latitudine respectivè milliarium 100. & ultrà, cum locis, seu parochiis 1305. & sic etiam esset de amplioribus diœcesibus, quæ sunt in Orbe Catholico. & in ipsamet Hispaniâ, itaut adhuc remaneret major insigni, & celeberrima diœcesis *Toletana*, quæ minorem habet districtum seu territorii ambitum, solumque parochias 802. licet oppidum *Matrii*, ob residentiam Regis ejusque Curia, hu-

jusmodi diœcesim satis qualificet, Undè in populo & territorio remaneret adhuc ampla & benè provisâ, prout etiam in redditu, qui non obstantè hujusmodi dismembratione supponitur scut. 30. m. ideoque aliqua diminutio summæ majoris, solum præjudicare videretur majori ditioni, per sacros canones non consideratæ, cum spectetur solum, nè sequatur depauperatio, ob quam proportionabiliter, & respectivè, attenta qualitate Ecclesiæ, & more regionis, dignitas non vilescat.

Atque propterea primum & tertium requisitum diœcesis *extravagantis salvator*, absq; dubio verificabantur, Primum scilicet nimis amplitudinis diœcesis, ac asperi, & incommodi itineris, unde verificatur, quod pastor singulorum vultus respicere nequeat, atque durum & difficile sit ad eum recursum haberi, Et tertium congruæ provisionis, itaut si fieret proportionata per quatuor diœceses *Toletan.* per dictam *Extravagantem* divisæ in quatuor, ac etiam diœcesis *Micelsen.* cum magno fidei Catholicæ profectu divisæ in undecim, constaret hanc esse magis proportionatam divisionem.

Secundum requisitum qualitatis loci, in quo faciendæ est erectio, pariter satis benè verificari videbatur, Tum ob Ecclesiæ materialis nobilem & sumptuosam structuram; Tum ob ipsius Oppidi qualitatem, Civitati congruam, in numero Ecclesiarum, Monasteriorum, populo, redditibus, & amplitudine territorii, itaut in Italia esset Ecclesia de primariis, & Cardinalitiis, & in Hispaniâ, si non esset primi ordinis, neque inferioris sed medii, cum in facto doceretur, quàm plures adesse Ecclesias Cathedrales, tam in redditu, quàm in amplitudine diœcesis, ac loco residentia, alisque qualitatibus longè inferiores, quia diœcesis esset in longitudine, & latitudine milliarium circiter 60. cum locis seu parochiis 450. & redditu scutorum circiter 10. m.

Demum quoad tertiam inspectionem interesse Capituli oppositoris, dicebam illud dupliciter considerari posse, Primum generaliter pro iuribus Ecclesiæ in universum, in cujus præeminentiis, ac jurisdictionibus, etiam Capitulum dicitur interessatum tanquam constitutum unius corporis cum Episcopo, ad quem effectum citari debet, seu legitimam personam habet standi in iudicio tanquam legitimus defensor, juxta decisionem in *Montisregalis jurisdictionis coram Penia inter suas decs. 1233. nu. 9. alias 118. num. 4. par. 1. rec. cum aliis in Tirafanen. jurisdictionis*, & in *Conversana disc. 2. & 22. sub tit. de jurisdictione*; Et tunc istud dicitur interesse generale, ac remotum, quod in proposito, concurrentibus suis requisitis non attenditur, quoniam hujusmodi erectiones, reputantur in jure gratia perneceffe, & de sui natura præjudiciales, ideoque impossibile est dare erectionem novæ Cathedralis perneceffe supponentem dismembrationem partis territorii ab una vel pluribus adiacentibus Cathedralibus sine istarum præjudicio, & consequenter receptam conclusionem habemus, quod in hujusmodi gratis necessaria non est derogatio juris tertii, vel regulæ de jure quæ sito &c. *Seraph. decs. 1445. num. 4. & 5. Burati. decs. 193. in fine Adde. ad eum dec. 576. num. 13. & in Massanen. erectionis Collegiæ a hoc tit. disc. 9.*

Ac etiam quia, cum hoc interesse sit accessorium & remotum, receptum quoque habemus, quod etiam in alienationibus vel dismembrationibus bonorum Ecclesiæ faciendis in executionem beneficii

13 Placiti Apostolici, quamvis adesset clausula *vocatis vocandis*, opus non est citare Capitulum. *Martin. Anare. dec. 5. q. nu. 17. Seraphin. decif. 338. nu. 3. dec. 260 num. 6. par. 4. rec. tom. 2. 590. nu. 10. p. 5. 222. n. 11. p. 7 & frequenter, glossa in cap. ad audientiam, secundo verbo indulgentis de Eccles. adifican. Bal. in cap. cum olim de consuetud. num. 4.*

Alterum esse potest interesse proximum & particulare, seu verius burfale, quia nempe ita redditur præbendarum, vel distributionum diminuerentur ob diminutionem decimarum, aliorumque jurium ex lege diœcesana resulantium, de quibus Capitulum participaret, ut frequentissimum est in Hispania ex deductis in sua materia *sub tit. de Decimis* & super hoc intrant eadem proportionabiliter, quæ dicta sunt circa tertium requisitum, ut scilicet antiqua Ecclesia non remaneret notabiliter depauperata, ita ut ejus dignitas vilesceret, quod æquè respicit Episcopum ac Capitulum, cum ab utroque ipsa Ecclesia representetur; Sed ut dictum est, non attenditur diminutio ditionis & superfluum reddituum, sed inspicitur, an sequatur depauperatio, cum aliis, ut supra, impracticabiles essent hujusmodi novæ erectiones sine aliquo interesse, & præjudicio antiquæ Ecclesiæ, à qua fit dismembratio.

14 Satis quoque considerabilem in proposito dicebam eam circumstantiam personæ, hujusmodi novam erectionem, ac respectivè divisionem petentis, quod scilicet non essent ipsi Oppidani, qui id peterent ex causa æmulationis, vel ambitionis, & ad effugiendam subjectionem alteri Ecclesiæ juxta casum *Acernen*, de quo proximè infra, sive alterum, de quo supra *in Syontina disc. 2.* sed ad instantiam Regis aliud interesse non habentis, nisi illud salutis populorum; Si enim aliquorum sensus est Principe se opponente ad hujusmodi dismembrationes, 15 & respectivè erectiones procedendum non esset quasi quod in proposito ejus placito, & voluntati, deferendum sit, quod tamen minus verum esse latè probat *Lotier. d. quæst. 11. lib. 1. num. 58. cum sequen.* Multo magis per argumentum à contrario, ubi cum iustis causis & juridicis requisitis, concurrat etiam voluntas Principis supplicantis, Attento præsertim stylo Sedis Apostolicæ, ita concedendi hujusmodi gratias, quæ sunt de majoribus, ut advertitur in *Orbinaten. juris metropolitici disc. 1. hoc cod. tit.*

Fortius quia Rex est patronus hujus Ecclesiæ *Burgun.* undè verisimiliter ejus antiquam dignitatem minui non pateretur; Et magis, quia vel pro dotanda nova Ecclesia, vel pro aliqua recompensa præstanda antiquæ, offert præstare consensum subjektivæ unioni aliquarum Abbatiarum, seu Beneficiorum de ejus jure patronatus, ac etiam in perpetuum abstinere à gravando pensionibus, seu verius à supplicando Papæ, ne istam Ecclesiam gravet in summa scut 5 m. minus quam esset solitum, Unde propterea ista facti serie retenta, cum sensu etiam veritatis ita precibus annuendum videbatur; Verùm post hæc scripta negotium faciem omninò immutavit, Quoniam mortuo Rege Philippo IV. Burgenses curarunt obtinere à Regina Regentè declarationem neutralitatis, Ac etiam Archiepiscopus, qui priùs assensum dederat, omninò dissentiri professus est, attestando Sac. Congregationi omnia dicta facti præsupposita nullam habere substantiam; Talia enim sunt causarum fata, in quibus opportunitates satis profunt, & nocent, adhuc tamen negotium pendet, Ista verò facti, & circumstantiarum diversificatio impedit, ne judicium de

Card. de Lu. de Jurisd. &c. & de Præminen.

super pro veritate efformari valeat, cum sit punctus facti, & non juris.

E conversò in una *Acernen.* Cum in Sacra Congregatione Episcoporum, inter Episcopum, & Capitulum Cathedralis, litigatum esset super necessaria residentia in ipsa Cathedrali; Ac etiam inter idem Capitulum & Clerum Oppidi Montis Corvini illius partis, quæ est de hac diœcesi super jurisdictione, ac deputatione Vicarii sede vacante, post terminatam utramque controversiam, tam in dicta Congregatione Episcoporum, quam in Rota ex deductis *sub tit. de jurisdictione disc. 2. 4.* Episcopus, clerus, & populus prædicti, ex motivo tenuitatis reddituum Episcopatus, & respectivè oblatis augmenti doris à dicto clero, & populo, ac etiam ex altero incongruitatis residentia apud Cathedralē, supplicarunt *Innocentio X.* pro erectione Ecclesiæ Collegiatae S. Petri dicti Oppidi in Cathedralē unico contextu æquè principaliter unendam cum eadem *Acernen.* juxta id quod gestum esse per *Bonifacium IX.* habetur in dicta *Syontina disc. 2.* sed remisso negotio, præter tamen stylum, consultationi Sac. Congregationis Concilii, cum hæc negotia pertineant ad hanc Congregationem Consultorialem, & assumpta desuper formali disputatione, satis facile fuit reportare negativam resolutionem, ob exiguitatem hujus diœcesis, & incongruitatem loci, in quo novæ Cathedralis erectio petebatur, dum cessabant omnia requisita *dicta Extravag. Salvator.*

Dupliciter enim incongruitas concurrebat, Primò quia istud non est Oppidum insimul unitum, ac muris recinctum, juxta generalem & consuetam Civitatum, & Oppidorum naturam, & qualitatem, sed juxta illius provinciæ consuetudinem, idem Oppidum intellectualiter constituitur ab Universitate 14. pagorum, seu villarum, quæ per territorium sparsæ sunt, unde oporteret erigere Cathedralē in uno pago, seu villa, ubi est Ecclesia Collegiata, quod utique omninò incongruum est; Et secundò fortius, quia ex hujusmodi 14. pagis, seu villis, quæ vulgò ibi casalia nuncupantur, Universitatem hujus Oppidi constituentibus, quædam pars, licet major, & notabilior, pertinet ad hanc diœcesim *Acernen.* altera verò pars adiacens diœcesi *Salernitana* ad istam pertinet per quandam speciem divisionis hujus territorii, Unde propterea omninò incongruum dicebam, ut unum & idem corpus esset diversæ naturæ, quodque in parte esset Civitas & caput, in parte verò esset Oppidum, & membrum; Et quamvis hujusmodi Constitutio unius corporis, seu Universitatis ex omnibus dictis pagis diversarum diœcesum respiceret solum temporalia, receptaque conclusio sit, quod à finibus spiritualibus non inferitur ad temporales vel econtrà, ut *sub tit. de jurisdictione in Toletana disc. 1.* & in aliis frequenter, attamen videbatur nimia incongruentia, cum de facto reputetur unum Oppidum, & unum territorium.

**
*

AMPURIEN, ET CIVITATEN,
UNIONIS CATHEDRALIUM
P R O
CLERO ET DIOECESI,
CIVITATEN.
C U M
CAPITULO AMPURIEN.

Discursus pro directione in congressu.

De unione duarum Cathedralium, seu Episcopatum, quando dicatur æquè principaliter, ita ut utraque retineat ejus præeminentias, & jurisdictiones, vel potius una dicatur alteri unita accessorie, & sub-jective; Et quatenus ab initio sit æquè principaliter, an tractu temporis per observantiam effici valeat subjectiva. Et de effectibus ex una vel altera specie unionis resultantibus, præsertim, An clerus unius diœcesis evocari possit ad Synodum, quæ in altera per Episcopum celebratur; Et Sede vacante, quatenus unius Capitulum actualiter dissolutum sit, & non extet, An deputatio Vicarii aliorumque officialium spectet ad Capitulum alterius, vel potius ad Metropolitanum, Et de aliis effectibus ex una vel altera specie unionis resultantibus.

S V M M A R I V M.

- 1 *Alti series.*
- 2 **F** Decisiones, quod clerici unius diœcesis tenentur accedere ad synodum celebrandam in altera diœcesi unita.
- 3 Decisiones decernentes Capitulo jus deputandi Vicarium Sede vacante, etiam in altera diœcesi unita.
- 4 Quod Capitulum Cathedralis possit prohibere alicui Collegio, ne Capituli nomen assumat.
- 5 An & quando Capitulo Cathedralis vel ejus Canonici competat præcedentia in Ecclesia Collegiata vel Parochiali supra ipsius Ecclesia Collegium vel Rectorem.
- 6 Quando duæ Ecclesie Cathedrales ununtur æquè principaliter, tunc retinent suas præeminentias, & iura omnino distincta.
- 7 Decisiones Rotæ sunt præsupponenda, & non revocantur incidenter.
- 8 De punctis, seu inspectionibus controversis.
- 9 Quando dicatur constare, quod unio sit æquè principaliter.
- 10 Unio in dubio præsumitur potius æquè principaliter, præsertim in Cathedralibus, & de ratione.
- 11 Quando unio est subjectiva, Ecclesia unita extinguitur, & sit prædium alterius.

- 12 Quando est æquè principaliter, facilius probatur, secus e contra.
- 13 Decisiones Rotæ non attenduntur in iis, quæ dicuntur incidenter.
- 14 Per deficientiam actualem Canonorum non cessat qualitas cathedralis vel collegiata.
- 15 De Ecclesiis Cathedralibus, vel earum Civitatibus quæ actu non extant.
- 16 Non incongruit beneficia unius diœcesis uniri illis alterius.
- 17 Ad solum Papam pertinet territoria dividere & unire, & Ecclesias Cathedrales erigere, vel suppressere, & quomodo fiat.
- 18 Observantia Cancellarie vel Concistorii in hoc satis deferendum.
- 19 Confessio quando non attendatur.
- 20 Sæpe utraque Ecclesia unita sub unius tantum nomine enunciari solet.
- 21 Episcopus duarum diœcesum potest in una Tribunal erigere, & subditos alterius diœcesis ad se advocare, ac etiam ad synodum convocare.
- 22 Concursus ad Prochiales unius diœcesis coram examinatorebus synodalibus alterius diœcesis unita non valet.
- 23 Quando duo diœceses sunt æquè principaliter unite sede vacante, quodlibet Capitulum deputat suum Vicarium.
- 24 Quid ubi in una diœcesi de facto non adest Capitulum actuale Cathedralis.
- 25 Capitulo negligente infra octo dies deputare Vicarium, transferuntur potestas ad Metropolitanum, vel Episcopum antiquiorem.
- 26 De eodem casu de quoniam. 24.
- 27 An in hac materia operetur observantia, vel deatur prescriptio favore Capituli alterius diœcesis.
- 28 Ob decretum irritans contentum in confirmatione Concilii Tridentini non datur contra ejus dispositionem prescriptio vel consuetudo.
- 29 Negligentia prædecessorum non præjudicat successorii venienti jure suo.
- 30 De aliis inspectionibus remissive.

DISCURSUS VII.

D preces Catholici Regis Ferdinandi de Aragonia, Julius II. ex causa tenuitatis reddituum, Ecclesias Cathedrales Ampurien, & Civitaten, insimul adiacentes, quarum singulæ tunc proprium Episcopum habebant, insimul univit, sub ea lege, ut uno dictorum Episcoporum prius cedente vel decedente, superstes utriusque Episcopus remaneret, atque ita infuturum utraque Ecclesia sub unitus Episcopi regimine continuare deberet, absque jurium utriusque Ecclesie læsione, quodque titulum seu primam nancupationem in actibus accipere deberet ab illa Ecclesia, in qua respectivè eum residere concingeret, & sic ubi in Ampurien, diceretur Ampurien, & Civitaten, & e converso ubi in Civitaten, diceretur Civitaten, & Ampurien. Cum autem, dicta unione effectum sortita, tractu temporis casus dederit, ipsam Civitatem, ubi sita est Cathedralis Civitaten, vel dirutam, vel